

Čís. 8671.

Poškození včelami jest pokládati za náhodu, leč že by tu bylo zvláštní zavinění chovatele včel.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1929, Rv I 808/28.)

Koně žalobcovi byli pobodáni včelami žalovaného tak, že jeden kůň musel býti poražen. O b a n i ž š í s o u d y žalobu o odškodné zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobce napadá rozsudek prvního soudu především pro nesprávné právní posouzení. Než odvolateli nelze přisvědčiti. Jde tu o žalobu o náhradu škody. Žalobce tvrdí, že včely žalovaného poštípaly dne 12. srpna 1926 jeho dva koně tak, že oba dva ochuravěli a jeden z nich tak onemocněl, že musil býti poražen a že mu tím vzešla škoda, jejíž náhrady se domáhá na žalovaném. Domáhá se tudíž žalobce na žalovaném náhrady škody jako na chovatele včel, tudíž z důvodu § 1320 obč. zák. Pokud žalobce má za to, že ustanovení tohoto § v souzeném případě neplatí, je na omylu. Zásada ručení za výsledek není v platném právu, které jediné přichází v úvahu, obecně uznána, nýbrž jen při povinném ručení podniku železničního a majitele silostroje (rozh. n. s. sb. čís. 4893). Jest proto úplně bez významu, pokud odvolatel v odvolání poukazuje k tomu, jaké ručení v různých cizozemských právech v souzeném případě by přicházelo k platnosti. Jest proto při posuzování sporného případu vycházeti z předpisu § 1320 obč. zák. Ručení podle tohoto předpisu není ručením za výsledek, nýbrž ručením zakládajícím se na zásadě zavinění, jenže zákon vychází v tomto případě z předpokladu, že chovatel zvířete poškození zavinil, a ponechává mu, by tuto zákonnou domněnku zvrátil. Aby byl proto žalovaný jako chovatel včel prost ručení za škodu podle § 1320 obč. zák., musí dokázati, že se postaral o jich potřebné opatření. O tom, jak jest včely opatřiti, zvláštních ustanovení není. Patent ze dne 8. dubna 1775 o pěstování včel (Bienenzuchtpatent), který zůstal podle odstavce 8 vyhlášením patentu k obč. zák. v platnosti, a dosud platí, ježto v tomto směru jiný zákon vydán nebyl, nemá předpisů o tom, jaká opatření chovatel včel při jich chování má učiniti. Včely jest počítati podle § 384 obč. zák. ku zvířatům ochočeným (§§ 203 Krainz, System des allg. oesterr. Privatrechtes). Že v souzeném případě šlo o včely zlých vlastností podle § 391 tr. zák., žalobce v řízení před první stolicí netvrdil a je proto vše, co v tomto směru žalobce v odvolání uvádí vzhledem k § 482 c. ř. s. jako novota bez významu, nehledíc k tomu, že podle zjištění procesního soudu šlo o obyčejné včely a že zlé vlastnosti u nich nebylo lze zjistiti. Jest proto na včely, o něž jde, pohlížeti jako na ochočená domácí zvířata. Bylo proto povinností žalovaného podle § 1320 obč. zák., by prokázal, že ohledně včel učinil potřebná opatření. Za potřebné jest pokládati opatření, jež rozumně může býti požadováno, hledíc k povaze zvířete a k okolnostem případu (sb. čís. 6742). Bylo proto povinností žalovaného, by prokázal, že se postaral o všeobecně

obvyklé opatření včel. O tom, že se o ně postaral, nabídl žalovaný důkaz výslechem stran a stavebním povolením ze dne 8. května 1925. Procesní soud zjistil těmito důkazy, že žalovanému bylo uděleno výměrem obecního úřadu v K. ze dne 8. května 1925 stavební povolení ke stavbě včelníku a že zařízení včelníku jest zcela věcně provedeno, zejména že je včelník v patřičné vzdálenosti 20 m od veřejné cesty, dále že dva laťové ploty a ovocná zahrada mezi veřejnou cestou a včelníkem jsou překážkou, již obvykle při postavení včelníku jest zříditi, že sice otvory, jimiž včely z úlu vylétají, jsou obráceny k veřejné cestě, to že však není vadným zařízením včelníku. Dále zjistil procesní soud, že jiná opatření k zamezení útoku včel nejsou obvyklá a podle stavu věci ani možná. Dospívá proto odvolací soud podle těchto zjištění procesního soudu k témuž závěru jako soud prvý, že se žalovanému podařil důkaz uložený mu v § 1320 obč. zák., že učinil ohledně včel jako chovatel opatření, jež vzhledem k povaze včel a k povaze věci byla všeobecně obvyklá, takže ho ohledně povinnosti uložené mu § 1320 obč. zák. co do potřebného opatření včel nestihá zavinění podle §§ 1295 a 1297 obč. zák. (Stejně rozhodl před platností III. novely k obč. zák. býv. nejv. soud ve svém rozhodnutí ze dne 12. října 1915 R I 496/15 Gl. U. N. F. 7602.) Ježto tudíž není na straně žalovaného zavinění, padá již tím žalobní nárok a netřeba se s ostatními námitkami odvolání a jeho odvolacími důvody zabývat.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud souhlasí s právním posouzením, jehož se dostalo žalobnímu nároku nižšími soudy. Veškeré dovolatelovy pokusy, doličiti jeho nesprávnost, ztroskotávají na zcela nepochybném a prvním i odvolacím soudem správně vyloženém smyslu § 1320 obč. zák., že se škoda způsobená zvířetem nahrazuje jen v případě zavinění. Pochybným jest dovolávání se ustanovení § 1311 obč. zák., že kdo zavinil náhodu, ručí za škodu, která by jinak nebyla vznikla. Toto ustanovení jest pro poškozeného nepříznivějším než § 1320 obč. zák. Podle § 1311 obč. zák. bylo by na žalobci, aby dokázal, že žalovaný zavinil popíchnání koně včelami ze zlého úmyslu nebo pro nedostatek povinné bedlivosti, kdežto podle § 1320 obč. zák. stačilo by k odsouzení žalovaného, kdyby se jemu nezdařil důkaz, že se postaral o potřebné opatrování a o dohled. Tento důkaz nemůže býti proveden jinak, než že chovatel zvířete vyloží a prokáže, jaká opatření učinil, by zabránil možné škodě, na soudu pak jest, by posoudil, po případě na poškozeném, by vyložil, zda učiněná opatření byla přiměřená a dostatečná. V souzeném případě zdařil se žalovanému důkaz zákonem mu uložený, neboť znalec mu potvrdil, že učinil vše, co podle okolností místa a času se obvykle pokládá za potřebné, a žalobce sám není s to, by udal, co mělo býti ještě opatřeno a bylo opomenuto. Dovolání doličuje, že výsledek svědčí proti dostatečnosti učiněných opatření, že podle zákona není na žalobci, nýbrž na žalovaném,

by našel způsob, který by znemožnil škodu, a že důsledkem nemožnosti dohledu na včely poletující mimo včelín není, že by chovatel včel byl sprostěn důkazu, že dohled vykonával, nýbrž naopak, že ručí za škodu, která pro nemožnost dohledu nemohla býti odvrácena. Tyto vývody nemají opory v zákoně. Ze skutečnosti, že domácí chov včel jest zákonem dovolen, což plyne již z §§ 383 a 384 obč. zák., že dohled na včely mimo úl jest nemožný, a že zákon přece neukládá chovateli včel ručení za výsledek, nýbrž jen za zavinění, plyne naopak, že zákon chce, aby poškození včelami mimo případ zvláštního zavinění bylo pokládáno za náhodu, a by škodu nesl podle § 1311 obč. zák. poškozený. Nepřípadným jest poukaz na návrh nového československého občanského zákoníka. Podle tohoto návrhu má zůstatí u domácích zvířat chovaných za účelem výdělku nebo výživy při nynějším zákonném stavu. K takovým zvířatům náleží dozajista i včely. Jenom u zvířat luxusních má dosavadní ručení za zavinění býti zvýšeno na ručení za výsledek. Avšak, nehledíc k tomu, že toto pravidlo ještě neplatí, nevyšlo při jednání nic na jevo, z čehož by se dalo souditi na luxusní povahu včelstev žalovaného.

Čís. 8672.

Dopravní řád železniční.

Reklamovati jest oprávněn před odevzdáním nákladního listu příjemci odesílatel, po odevzdání příjemce. Reklamace podaná jinou osobou není řádnou reklamací a nemůže jí býti přiznán účinek stavící promlčení.

Narídil-li odesílatel dodatečným příkazem, by zásilka byla vydána jiné osobě než původnímu adresátovi, nedošlo k nové nákladní smlouvě, nýbrž nastala jen změna v osobě adresátově. Přijetím zásilky novým adresátem přešlo na něho právo příkazní.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1929, Rv I 839/28.)

Žalující pražská firma zaslala dne 14. června 1926 Ludvíku B-ovi v M. stroj, ježž adresát odepřel přijati, ježto došel v poškozeném stavu. Žalobkyně zaslala proto stroj firmě Jan H. v D. k opravě. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na státní dráze náhrady škody, tvrdíc, že se poškození stroje stalo za dopravy. Žalovaná dráha namítla mimo jiné promlčení žalobního nároku podle § 98 žel. dopr. ř. a provedla tuto námitku takto: Po odepření přijetí zásilky Ludvíkem B-em byla zásilka na dodatečný příkaz žalobkyně jako odesílatelky tímž nákladním listem odeslána do stanice D. na adresu Jan H. v V. Tento vyplatil nákladní list a odebral zásilku dne 27. července 1926. Reklamaci dne 14. září 1926 podala sice žalobkyně, avšak na podkladě plné moci Ludvíka B-a, který není oprávněn proti dráze uplatňovati práva ze smlouvy Praha Masarykovo nádraží—D. podle § 99 (1) a § 73 (9) žel. dopr. ř., takže reklamace podána byla osobou neoprávněnou a nebyla s to staviti promlčení nároku z poškození, jež započalo dnem 28. července 1926. Reklamace byla zamítnuta dne 5. ledna 1927. Teprve reklamace podaná na